

Вінницький національний технічний університет
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

(обов'язковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти

2020-2021 н.р.

Освітня програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Спеціальність **076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Викладач: **Білоконь Т. М.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **8**

Кредитів ЕКТС – **6**

Лекцій – 45 год. (денна форма), 10 год. (заочна форма)

Практичних – 45 год. (денна форма), 6 год. (заочна форма)

Самостійна робота – 90 год. (денна форма), 164 год. (заочна форма)

Вид контролю: **іспит**

Передумови для вивчення. Дисципліна «Біржова діяльність» базується на вивченні дисципліни «Товарознавство», «Фінансовий ринок та інтернет-трейдинг», «Бізнес-планування», «Електронна комерція та SMM».

Метою дисципліни є формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності.

Компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Результати навчання:

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні:

знати:

- сутність біржової діяльності;
- нормативно-правову базу та систему регулювання біржової діяльності;
- принципи організаційної діяльності бірж та механізм їх функціонування;
- технологію здійснення біржових операцій;
- економічний механізм біржової торгівлі

вміти:

- вільно користуватись біржовою інформацією для здійснення господарських операцій;
- здійснювати біржові операції;
- розуміти та укласти біржові угоди.

Тематика

Змістовий модуль 1. Основи біржової діяльності

Тема 1. Організаційно-економічні основи біржової діяльності. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні

Предмет та завдання дисципліни. Сутність та особливості біржової діяльності. Історія розвитку біржової діяльності. Сучасний стан світового біржового ринку. Історія розвитку вітчизняних бірж. Становлення біржової торгівлі та перспективи розвитку біржової діяльності в Україні

Тема 2. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності

Загальна характеристика законодавчо-правового поля, що регулює біржову діяльність. Зарубіжний та вітчизняний досвід регулювання біржової діяльності.

Тема 3. Біржовий товар

Характеристика біржових товарів. Класифікація біржових товарів. Сільськогосподарська та промислова сировина. Фінансові інструменти.

Тема 4. Біржові угоди та їх види

Сутність та класифікація біржових угод. Угоди з реальним товаром. Ф'ючерсні угоди. Опціонні угоди. Біржове котирування цін. Біржова кон'юнктура.

Змістовий модуль 2. Організація біржової діяльності

Тема 5. Організація і технологія біржової торгівлі

Організація біржових торгів. Учасники біржових торгів. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Технологія проведення біржових торгів. Хеджування та біржова спекуляція. Кліринг та розрахунки на біржовому ринку. Електронна біржова торгівля.

Тема 6. Товарні біржі

Організаційно-правові засади створення та функціонування товарної біржі. Структура управління біржею та її органи. Товарні ф'ючерси. Товарні опціони.

Тема 7. Фондові біржі

Фондовий ринок та його учасники. Цінні папери як біржовий товар. Фондова біржа. Фондові індекси та їх застосування.

Тема 8. Валютні біржі

Валютний ринок: сутність, функції, учасники. Види і порядок укладання угод на валютній біржі.

Теми практичних занять

1. Організаційно-економічні основи біржової діяльності. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні
2. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності
3. Біржовий товар
4. Біржові угоди та їх види
5. Організація і технологія біржової торгівлі
6. Товарні біржі
7. Фондові біржі
8. Валютні біржі

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом передбачена курсова робота. Вона складається з двох частин: теоретичної, в якій розглядаються актуальні питання біржової діяльності, та практичної - для засвоєння студентами навичок аналізу тенденцій та розробки шляхів вирішення виявлених проблем.

Форми та методи контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль - іспит.

Оцінювання результатів навчання

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>	
Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
Тема 1 (усна доповідь, практичне завдання)	5	Тема 5 (усна доповідь, практичне завдання)	5
Тема 2 (усна доповідь, практичне завдання)	5	Тема 6 (усна доповідь, практичне завдання)	5
Тема 3 (усна доповідь, практичне завдання)	6	Тема 7 (усна доповідь, практичне завдання)	6

практ.завдання)		практ.завдання)	
Тема 4 (усна доповідь, практи.завдання)	6	Тема 8 (усна доповідь, практи.завдання)	6
Колоквіум 1 (тести)	15	Колоквіум 2 (тести)	16
Сума за модуль 1	37	Сума за модуль 1	38
Іспит - 25 балів			
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	90-100б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання у сфері біржової діяльності для подальшого використання на практиці, сформовано необхідні практичні навички володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур, вирішувати професійні завдання з організації біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний) «4»	добре «4+»	B	82-89б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано вміння викладати основні ідеї щодо знання у сфері біржової діяльності. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	добре «4»	C	75-81б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї у сфері біржової діяльності, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно «3+»	D	64-74б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень у сфері біржової діяльності; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	задовільно «3»	E	60-63б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання «2»	FX	35-59б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного

			складання)
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-34б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За нац. шкалою	Критерії оцінювання		
		Усна доповідь	Практичне завдання	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	3 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	5 б.: виставляється при правильному та безпомилковому виконанні з поясненням і коментуванням отриманих результатів	14-15(16) б.: 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	2 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	3-4 б.: при правильному і безпомилковому виконанні завдання, але без пояснень, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	12-13 б.: 75-89% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно	1 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	1-2 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, виявлено недостатнє знання й розуміння	9-11 б.: 60-74% правильних відповідей
I Низький «2»	незадовільно	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: виставляється у випадку, якщо завдання не виконано взагалі	0-8 б.: 0-59% правильних відповідей

Критерії оцінювання виконання курсової роботи

Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи здійснюється за 100-баловою шкалою. Підсумкову оцінку визначає комісія кафедри, що приймає захист курсових робіт.

Об'єктами оцінювання є три складові: зміст (до 60 балів), оформлення (до 15 балів) та захист курсової роботи (до 25 балів).

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання

<p>IV Високий (творчий) «5»</p>	<p>відмінно</p>	<p>A</p>	<p>90-100б. Поставлені завдання виконані повністю. Зміст та оформлення пояснювальної записки відповідають вимогам. Студент глибоко володіє досліджуваною темою, вміє вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою наукову позицію, чітко відповідає на поставлені запитання. Якість виконання поставлених завдань оцінено числом балів, близьким до максимального.</p>
<p>III Достатній (конструктивний) «4»</p>	<p>добре «4+»</p>	<p>B</p>	<p>82-89б. Поставлені завдання виконані повністю. Зміст та оформлення пояснювальної записки відповідають вимогам, однак присутні незначні помилки в оформленні. Студент в основному володіє досліджуваною темою, вміє вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою наукову позицію, відповідає на поставлені запитання. Якість виконання поставлених завдань оцінено числом балів, близьким до максимального.</p>
	<p>добре «4»</p>	<p>C</p>	<p>75-81б. Поставлені завдання виконані повністю. Зміст та оформлення пояснювальної записки відповідають вимогам, однак присутні незначні помилки в оформленні та логічному взаємозв'язку теоретичного матеріалу. Студент в основному володіє досліджуваною темою, вміє вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою наукову позицію, відповідає на поставлені запитання, деякі відповіді є неповними. Якість виконання жодного з поставлених завдань не оцінено мінімальним числом балів.</p>
<p>II Середній (репродуктивний) «3»</p>	<p>задовільно «3+»</p>	<p>D</p>	<p>64-74б. Поставлені завдання виконані повністю. Зміст та оформлення пояснювальної записки частково відповідають вимогам, присутні помилки в оформленні та логічному взаємозв'язку теоретичного матеріалу. Студент в основному володіє досліджуваною темою, однак під час дискусії виникають труднощі обґрунтувати й відстоювати свою наукову позицію, не дає чітких відповідей на поставлені запитання. Якість виконання деяких поставлених завдань оцінено числом балів, близьким до мінімального.</p>
	<p>задовільно «3»</p>	<p>E</p>	<p>60-63б. Поставлені завдання виконані не повністю. Зміст та оформлення пояснювальної записки частково відповідають вимогам, присутні помилки в оформленні та логічному взаємозв'язку теоретичного матеріалу. Студент не в повній мірі володіє досліджуваною темою, під час дискусії виникають труднощі обґрунтувати й відстоювати свою наукову позицію, не дає чітких відповідей на поставлені запитання. Частина завдань не виконана або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.</p>

І Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання «2»	FX	35-596. Більшість поставлених завдання не виконані. Зміст та оформлення пояснювальної записки не відповідають вимогам. Студент не володіє досліджуваною темою, під час дискусії виникають труднощі обґрунтувати й відстоювати свою наукову позицію, не дає чітких відповідей на поставлені запитання. Якість виконання завдань оцінено числом балів, близьким до мінімального. Студент повторно виконує роботу за раніше затвердженою темою з виправленням визначених недоліків.
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-346. Поставлені завдання не виконані. Зміст та оформлення пояснювальної записки не відповідають вимогам, присутні грубі помилки. Студент не володіє досліджуваною темою, під час дискусії не може обґрунтувати й відстоювати свою наукову позицію, не дає відповідей на поставлені запитання. Якість виконання завдань оцінено числом балів, близьким до мінімального. Додаткова самостійна робота над пояснювальною запискою не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання завдань. Студент виконує роботу за новою темою.

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень «Кодекс етики ВНТУ», «Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ», «Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ» та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. ННР дисципліни «Біржова діяльність» в системі JetIQ. Режим доступу:
https://iq.vntu.edu.ua/b04213/html/nlr/nlr.php?card_id=2555&id=637&enum=1.
2. Он-лайн заняття (лекції, практичні, консультації) у вигляді відеозв'язку за допомогою корпоративного засобу GoogleMeet. Режим доступу: <https://meet.google.com/kpa-refv-iry>
3. Бевз О.П. Економіка і організація біржової торгівлі : навч. посібн. / О.П. Бевз, М.М. Скотнікова. - К.: ЦУЛ, 2016. - 43 с.
4. Сотник І., Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : навч. посіб. – Суми.: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
5. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку : колект. Моногр. / за заг. Ред Т.В. Гринько. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. – 404 с.

6. Мещерякова Т. К. Біржова справа : практикум / Т.К. Мещерякова, В.О. Козловський, О.Й. Лесько. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 78 с.
7. Пепа Т.В. Біржова діяльність / Т.В. Пепа, Т.І. Пішеніна, В. В. Лавринович. - К. : Ліра-К, 2014. – 512 с.
8. Солодкий М.О. Біржовий ринок / М.О. Солодкий. - К. : Аграрна освіта, 2001. – 333 с.
9. Сохацька О.М. Біржова справа : підруч. / О.М. Сохацька. – Тернопіль: Карт-бланш, 2013. – 602 с.
10. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Біржова діяльність» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Уклад. Т.М. Білоконь, І.В. Шварц, О.В. Безсмертна. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 23 с.
11. Українська біржа. – Режим доступу : <http://www.ux.ua/ua/>
12. Українська фондова біржа. – Режим доступу : <http://ukrse.com.ua/>
13. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Режим доступу : www.me.gov.ua
14. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>